

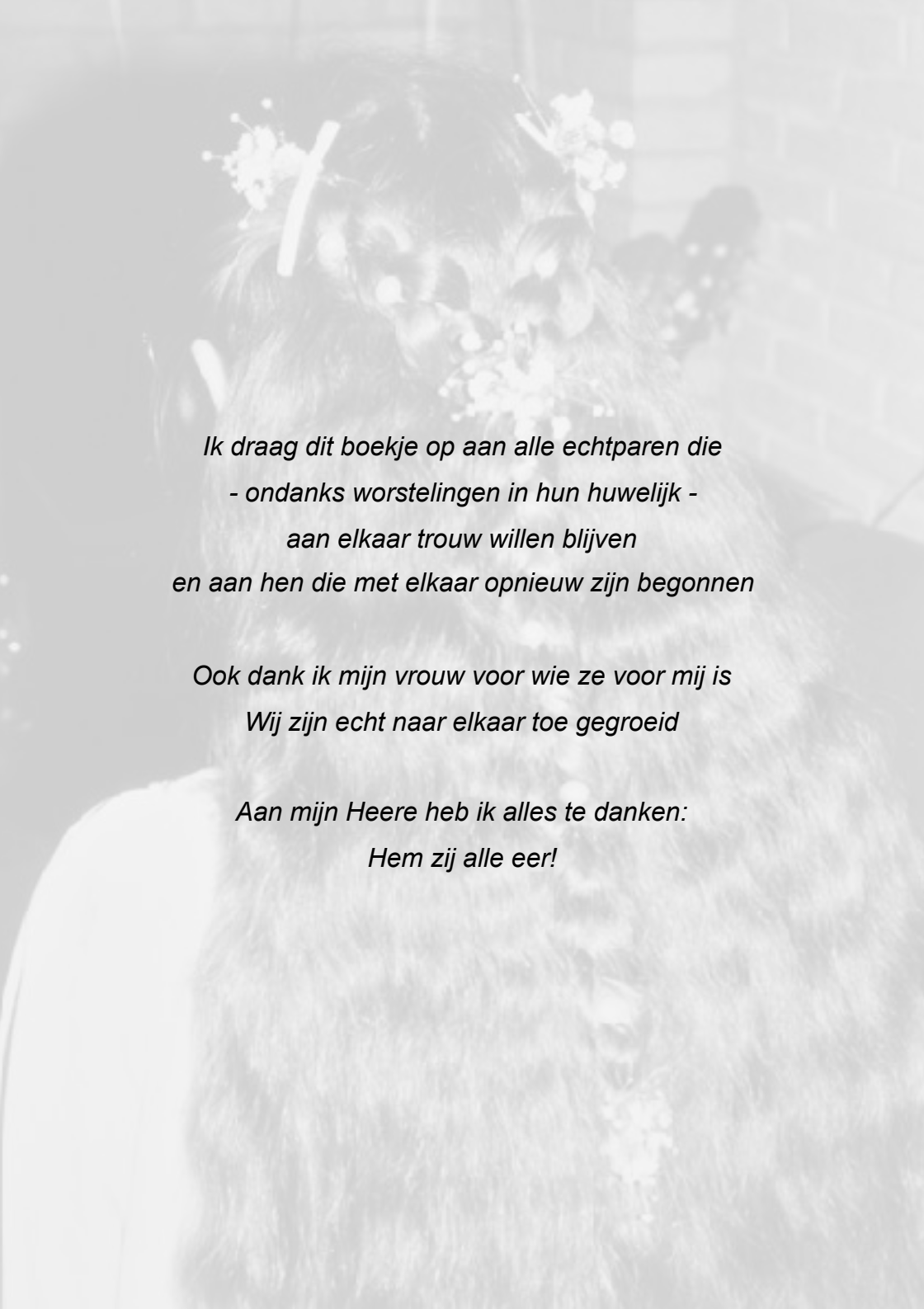
HUWELIJK IN BIJBELS LICHT

OVER HUWELIJK, ECHTSCHEIDING EN GENADE

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Deel 1: HUWELIJK	3
1.1 Bouwen op het fundament	5
1.2 Wie is de mens?	10
1.3 Wat God samenvoegt	16
1.4 Lessen uit het Oude Testament	23
1.5 Christus en de gemeente	26
Deel 2: ECHTSCHEIDING EN HERTROUW	29
2.1 Het getuigenis van het Oude Testament	31
2.2 Luisteren naar de Heere Jezus	34
2.3 Hoererij een uitzondering?	38
2.4 Luisteren naar Paulus	43
2.5 Wat als ...	50
Deel 3: GENADE	57
3.1 Genade en gerechtigheid	59
3.2 De echte tegenstelling	63
3.3 Genade in het huwelijk	67
Voor verdere studie	71

*Ik draag dit boekje op aan alle echtparen die
- ondanks worstelingen in hun huwelijk -
aan elkaar trouw willen blijven
en aan hen die met elkaar opnieuw zijn begonnen*

*Ook dank ik mijn vrouw voor wie ze voor mij is
Wij zijn echt naar elkaar toe gegroeid*

*Aan mijn Heere heb ik alles te danken:
Hem zij alle eer!*

VOORWOORD

De mens is volgens de Bijbel geschapen naar Gods beeld. Gelijk aan het begin van het boek Genesis vinden we al dat de mens als man en vrouw is gemaakt en kort daarna op welke bijzondere manier God dat heeft gedaan. Daar lezen we ook hoe man en vrouw elkaar vinden, daar vinden we de basis en de instelling van het huwelijk.

Al het denken over huwelijk, gezin en seksualiteit begint voor christenen daar, in het boek Genesis. In het Nieuwe Testament vinden we dat bevestigd, door de Heere Jezus en door Paulus - de laatste spreekt zelfs over een geheimenis dat verwijst naar Christus en de gemeente.

In dit boekje trekken we zorgvuldig enkele Bijbelse lijnen: wat is het Bijbelse huwelijk, welke plaats geeft Gods Woord aan seksualiteit, hoe staan man en vrouw in het huwelijk ten opzichte van elkaar en wat zegt de Schrift over echtscheiding en hertrouw?

Dit denken vanuit de Bijbel is niet vanzelfsprekend in onze huidige westerse cultuur. Seksualiteit is losgekoppeld van het huwelijk, huwelijkse trouw is niet populair en ook in christelijke kringen lijkt het vanzelfsprekend om een huwelijk te verbreken en een nieuw huwelijk aan te gaan als het even niet meer gaat, als de liefde verdwenen lijkt.

Dit boekje wijst in alle bescheidenheid een andere weg. Daar is genade van God voor nodig, maar dan is het ook van belang om uit te leggen wat genade in de Bijbel betekent - ook in de praktijk van huwelijk en seksualiteit. Dat gebeurt in het derde deel van dit boekje.

Aan het eind is een korte lijst met aanbevolen boeken opgenomen - ook voor verwante onderwerpen - en tevens verwijzingen naar enkele relevante websites.

Mijn vrouw dank ik voor waardevolle opmerkingen over de inhoud: het boekje is daardoor zeker beter geworden!

Deel 1: HUWELIJK

In december 2018 was ik voor de tweede maal in India. Bij het overwegen of ik zou gaan, werd het onderwerp van het huwelijk op mijn hart gelegd. Jonge christenen in India vinden niet altijd makkelijk de juiste partner - en zeker in de dorpen is het nog steeds gewoonte dat de ouders een huwelijk voor je regelen.

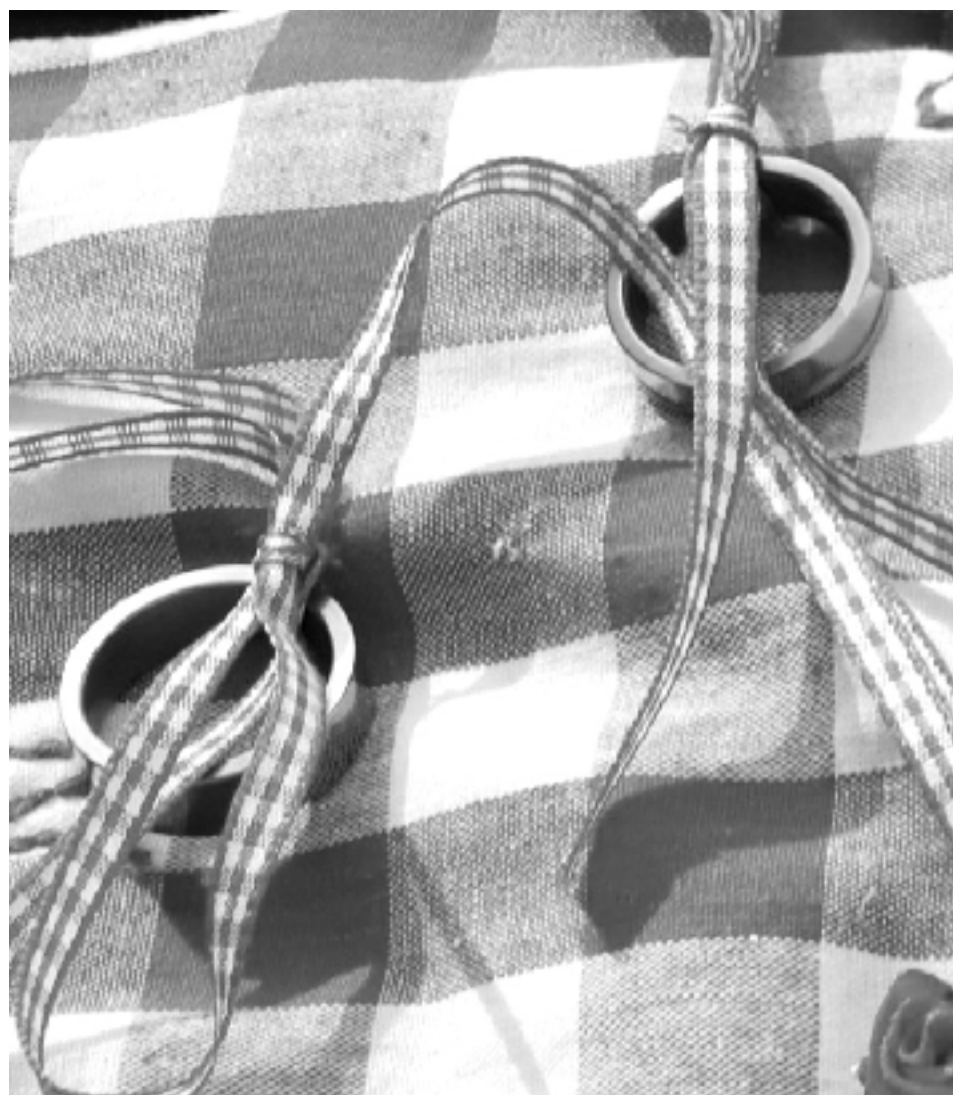
De kerk in India vormt in veel gevallen een kleine minderheid - in sommige delen is er sprake van vervolging. Goede en stevige huwelijken op een Bijbelse basis zijn dan ook van wezenlijk belang: ze zijn de bouwstenen voor een gezonde gemeente en de basis-eenheden van het christelijk getuigenis. Eigenlijk is het in Nederland niet veel anders!

In India konden we een dag lang voor jongelui (getrouwd en ongetrouwd) over het huwelijk spreken. We deden dat interactief - we zetten hen duidelijk aan het werk! Twee dagen later waren we eregast bij een christelijke bruiloft.

Dat zet je aan het denken: wat is cultuur en wat zijn de Bijbelse lijnen? Natuurlijk is het voor een christen logisch om te beginnen bij de Bron: Gods Eigen Woord. Ik had al aardig wat boeken over het huwelijk gelezen, erover nagedacht vanuit de Bijbel - en zelf ervaring opgedaan ... Nu werd ik uitgedaagd om in een andere cultuur de Bijbelse lijnen te laten zien en handvatten te geven voor de praktijk.

Daarbij heb ik vanuit de biologie ook nagedacht over het bijzondere van de mens in verband met de oorsprong van de mens: geschapen door God, gemaakt naar Zijn beeld en gelijkenis (zie ook mijn boek "In de voetsporen van Kepler).

Dit eerste deel over het huwelijk is de neerslag van al deze dingen bij elkaar. Daarbij besef ik terdege dat ik nooit te oud ben om te leren ...

1.1 Bouwen op het fundament

Al in Genesis 1 en 2 vinden we belangrijke informatie over de bijzondere instelling van het huwelijk. Verderop in het Oude Testament lezen we heel wat over de praktijk. De Heere Jezus nodigt ons uit om terug te gaan naar het begin: daar ligt de basis, daar vinden we het fundament.

Beginnen bij het begin

Als Jezus wordt uitgedaagd om zich uit te spreken over echtscheiding (Mat.19:1-11), reikt Hij over Mozes heen terug naar het begin. Daar ligt de basis van al ons spreken over man en vrouw en over het huwelijk. Hij zegt allereerst: *Hebt u niet gelezen dat Hij die hen heeft geschapen, hen van het begin af als man en vrouw heeft gemaakt?* (Mat.19:4).

De eerste verwijzing die onze Heere ons geeft, is dus naar Gen.1:26-28. De mens is geschapen *naar Ons beeld en Onze gelijkenis* (Gen.1:26) en: *mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen* (Gen.1:27).

Het *naar Ons beeld en Onze gelijkenis* is zowel uitgangspunt als doel: we hebben een hoge oorsprong en een hoog doel (vgl. 2Kor.3:18). En vanaf het begin is dat bijzondere onderscheid tussen man en vrouw er geweest: Hij heeft dat verschil gewild, om daarmee te laten zien Wie Hij is. In het huwelijk kunnen man en vrouw samen bijvoorbeeld Gods trouw en liefde laten zien - zie ook 1.4 en 1.5.

Jezus verbindt die bijzondere oorsprong van de mens gelijk met het huwelijk: *Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn* (Mat.19:5; Gen.2:24).

Dit *daarom* vinden we als commentaar direct nadat Adam voor het eerst zijn vrouw ziet en concludeert dat ze echt bij

1.2 Wie is de mens?

De mens is een bijzonder wezen, door God uit het stof van de aarde gevormd en tot leven gewekt (een levende ziel geworden) doordat Hij zijn Adem (of Geest) in de neusgaten van de mens blies. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop man en vrouw huwelijk en seksualiteit beleven.

Lichaam, ziel en geest

We leven in twee werelden: de stoffelijke wereld en de geestelijke wereld. We horen aan de ene kant bij alle stoffelijke schepsels (planten en dieren) en aan de andere kant bij de geestelijke wezens (de geschapen engelen en natuurlijk de eeuwige God zelf).

In ons leven horen die twee werelden bij elkaar en het lichaam wordt in de Bijbel net zo goed belangrijk geacht. Als we onze laatste adem uitblazen, keert ons lichaam terug tot de aarde en de geest keert terug tot God (Pred.12:7). Dan wachten we op de opstanding waarbij die twee weer worden herenigd, maar dan op een nieuwe en eeuwige manier.

Er bestaat een wonderlijke interactie tussen lichaam, ziel en geest. Lichaam en ziel lijken bij de mens wel op dat van de (hogere) dieren, maar tegelijk is er een wezenlijk verschil. Bij ons zijn lichaam en ziel aangelegd op geestelijk leven en daardoor rijker van structuur en uiting. Vaak wordt gezegd dat verstand, gevoel en wil horen bij onze ziel - dat kun je van de hogere dieren niet zeggen - en dat heeft te maken met onze geestelijke dimensie.

Wij hebben de mogelijkheid om na te denken over wat we doen, we kunnen ons handelen ook moreel beoordelen. Denk ook aan blozen: dat is typisch menselijk en hoort bij de interactie tussen mensen. Die interactie bestaat tussen

1.3 Wat God samenvoegt

Hoe werkt dat eigenlijk - dat samengevoegd zijn door God? Is dat een voorrecht voor christenen? Is dat een meer of minder romantisch samenspel tussen Jan, Janneke en God? Kunnen we spreken over een ware Jakob?

Wat God heeft samengevoegd ...

Zoals gezegd, gaat Jezus terug naar het begin - en toen waren er nog geen christenen! Alle mensen stammen af van Adam en Eva en allemaal hebben ze te maken met deze bijzondere instelling. Als een man zijn vader en moeder verlaat en zijn vrouw aanhangt, worden zij één vlees.

Volgens Jezus is daarmee niet alles gezegd: als dit is gebeurd, heeft *God die twee samengevoegd*. Daar is op zich dus geen kerkelijk huwelijk voor nodig: die twee zijn door te trouwen *in Gods instelling gestapt* en dus *door Hem samengevoegd*. Onze Heiland spreekt niet over Zacharias en Elisabeth of over Jan en Janneke, Hij spreekt over man en vrouw: dus geldt dit voor alle huwelijken.

Hoe het huwelijk tot stand komt, is niet zo belangrijk. Per land en cultuur zijn er verschillen in ceremonie - zolang er duidelijk een openlijke huwelijkssluiting is, maakt dat voor God niet uit. Ook zijn er verschillen in hoe man en vrouw bij elkaar worden gebracht. Dat vinden we al in de Bijbel. Adam heeft geen keus: er is maar één vrouw beschikbaar, speciaal voor hem gemaakt. Adam is de auteur van het eerste gedicht in de Bijbel als hij zijn vrouw voor het eerst ziet:

*Deze is ditmaal been van mijn beenderen,
en vlees van mijn vlees!*

*Deze zal mannin genoemd worden,
want uit de man is zij genomen.*

1.4 Lessen uit het OT

De praktijk in het Oude Testament roept soms vragen op. Denk aan het feit dat Hosea een overspelige vrouw moest trouwen en aan polygamie. Ook de praktijk van echtscheiding roept vragen op - meer daarover in deel 2.

De les van de profeten

In het Oude Testament zien we dat God zelf het beeld van het huwelijk gebruikt voor zijn relatie met zijn aardse volk Israel. Dat is een aparte studie waard. In Ezechiël 16 wordt Jeruzalem vergeleken met een vrouw waarover de HEERE zich ontfermt (en haar huwt), maar die ontrouw wordt. H 23 laat een vergelijkbaar beeld zien voor Samaria en Jeruzalem (onder de namen Ohola en Oholiba). De profeet vergelijkt de ontrouw van Gods volk met overspel en hoerij.

Jesaja spreekt in H 54 over een bijzondere keer in het lot van het volk. Hij ziet vooruit naar de heerlijke toekomst van Sion, als de schande van de jeugd en het weduwschap vergeten zullen zijn. Lees maar mee in vers 5-8:

Want uw Maker is uw Man, HEERE van de legermachten is Zijn Naam, en uw Losser is de Heilige van Israël, de God van heel de aarde zal Hij genoemd worden.

Want als een verlaten vrouw, een bedroefde van geest, roept de HEERE u, de vrouw van de jeugd, die afgewezen was, zegt uw God.

Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar in grote barmhartigheid zal Ik u bijeenbrengen.

In een stortvloed van grote toorn heb Ik voor u Mijn aangezicht een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij over u ontfermen, zegt de HEERE, uw Losser.

1.5 Christus en de gemeente

Voor christenen heeft het huwelijk een bijzondere dimensie. Paulus spreekt in Efeze 5:22-33 over een verborgenheid, een geheimenis, als hij Gen.2:24 citeert: hij doelt op Christus en de gemeente.

De opdracht voor de man

In ons huwelijk mogen we laten zien wie Hij is en hoe we als gemeente met Hem verbonden zijn. In dit verband lijkt de verantwoordelijkheid en de opdracht van de man het grootst: hij immers dient in zijn liefde voor zijn vrouw Christus na te volgen. Wij mannen hebben niet vanzelf lief en zijn zeker niet altijd zo goed in het tonen daarvan. Onze Heere gaat ons hierin voor: Hij gaf Zichzelf helemaal over met het doel om Zijn bruid te laten stralen. Ook nu doet Hij alles voor de gemeente, is voortdurend bezig om haar rein te maken (door het Woord) en voor haar te bidden. Vanuit de geciteerde tekst is dat logisch, omdat de Bruid helemaal bij Hem hoort, uit Hem is voortgekomen: *Ieden van Zijn lichaam*. Adam heeft zo naar de vrouw gekeken die uit hem voortkwam: uit zijn vlees en uit zijn beenderen. Als ik als man mijn vrouw liefheb, heb ik dus mezelf lief - het is logisch om haar te koesteren en te voeden en te sterken.

Maar allermeeft is Christus voor de man het grote voorbeeld - en Hij wil de kracht schenken om meer en meer te worden zoals Hij: dienend en niet eisend.

Wordt als man nooit zoals Adam: hij liet toe dat de slang Eva verleidde. Hij stond erbij en deed niets. Veel mannen nemen helaas geen verantwoordelijkheid, maar dat is wel waar je als man toe geroepen bent. Als je dat niet doet, laat je je vrouw eigenlijk in de steek: zij heeft jou nodig en zij is veiliger als je je verantwoordelijkheid neemt.

Deel 2: ECHTSCHIEDING EN HERTROUW

Het huwelijk staat van allerlei kanten onder druk. De definitie ervan is in veel landen veranderd door het open te stellen voor mensen van gelijk geslacht, maar ook samenwonen zonder te trouwen is gemeengoed geworden.

Echtscheiding is vrij normaal geworden en onder hen die na samenwonen alsnog trouwen, komt echtscheiding zelfs vaker voor (samenwonen lijkt toch niet zo'n goede voorbereiding te zijn ...). Als je niets meer voor elkaar voelt, ga je toch uit elkaar!

Kinderen zijn vaak de dupe van een slecht huwelijk, maar zeker ook van echtscheiding - allen die (net als ik) ervaring hebben in het onderwijs, weten dat maar al te goed.

In sommige huwelijken woedt een ware strijd - bij sommigen kun je verzuchten dat 'deze twee' beter niet hadden kunnen trouwen. Het is bijvoorbeeld niet makkelijk voor een autist om getrouwd te zijn. En als je huwelijkspartner ontrouw wordt (online of echt overspel pleegt), is het erg moeilijk om toch bij elkaar te blijven en het huwelijk weer op te bouwen. In 1.3 zijn hiervoor al wel enkele adviezen gegeven.

Om mij heen heb ik heel wat gebroken huwelijken gezien: in mijn eigen familie, maar ook breder. Lange gesprekken heb ik gevoerd met iemand die enorme spijt heeft van hertrouw na echtscheiding. De boeken en websites over dit onderwerp nemen heel verschillende posities in.

Dit tweede deel is vooral gewijd aan een grondig onderzoek van de Schrift. Aan het eind komt ook de 'wat-als-vraag' aan de orde, maar het is niet verstandig om daarmee te beginnen. En vergeet deel 3 over genade niet!

Allen die hiermee te maken hebben, wens ik veel wijsheid toe en vooral de diepe wens om naar de weg van de Heere te willen wandelen - hoe moeilijk dat ook kan zijn!

Deel 3: GENADE

Centraal in het evangelie staat de persoon van Jezus Christus: door Zijn bijzondere werk op het kruis kunnen we het eeuwige leven ontvangen. Dat is gratis, we kunnen niets anders doen dan dit geschenk aannemen – met grote dankbaarheid. Gratis is afgeleid van ‘gratia’ ofwel ‘genade’. Maar wat betekent dit woord eigenlijk? In de Bijbel lijkt het woord heel wat meer te betekenen dan alleen vergeving van zonden.

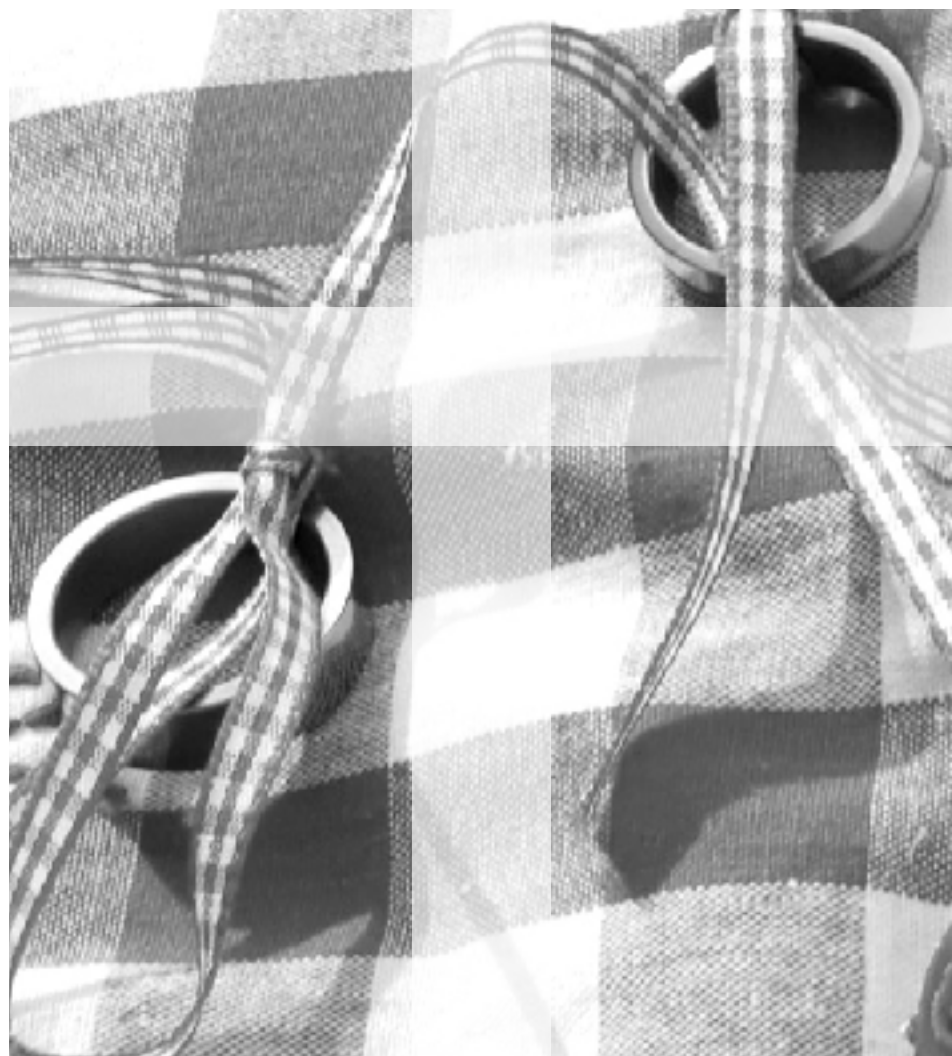
In het Nederlands Dagblad van 11 juli 2015 stond een column van Ad de Bruijne onder de titel “Het wegtoveren van de ethiek”. Hij laat zien hoe ons denken is veranderd, hoe genade te makkelijk op alles gestickerd wordt en we daardoor onze verantwoordelijkheid ontlopen om echt na te denken over wat goed is en wat niet.

Hij stelt zelfs dat orthodoxe protestanten èn evangelischen ten prooi vallen aan verblinding. Velen zullen de volgende gedachtegang (die hij aanhaalt) herkennen: “Weet dat God je aanvaard heeft. Het gaat in het christelijke leven niet om regeltjes over wat wel en niet mag, maar om zijn genade.”

Dit is een gevaarlijke lijn van denken, die er bijvoorbeeld toe kan leiden dat mensen makkelijker hun huwelijk verbreken en opnieuw trouwen. Wat daarbij ook een rol speelt, is dat men vaak zegt: maar God wil dat je gelukkig wordt!

In onze maatschappij is de leidende gedachte: je moet jezelf zijn, dichtbij jezelf blijven en aan jezelf toekomen.

Dit derde deel is geschreven om te begrijpen wat genade echt inhoudt en past dat toe op de vragen rond huwelijk en echtscheiding.

3.1 Genade in de Bijbel

Vaak zetten we genade en gerechtigheid tegenover elkaar. In de Bijbel is genade echter juist gebaseerd op gerechtigheid. Bovendien is genade een veel breder begrip.

Onverdiend

Paulus zegt het aan het einde van het formuleren van zijn aanklacht (waar hij de Romeinenbrief bijna mee begint) heel duidelijk: *allen hebben gezondigd en komen tekort aan de heerlijkheid van God en worden om niet gerechtvaardigd door zijn genade* (Rom.3:23,24).

Steeds weer laat de apostel zien dat we ons nergens op kunnen beroemen (Rom.3:27, 1Kor.1:27), dat we niets hebben verdiend, niet op grond van werken gerechtvaardigd worden (Rom.4). Hij schrijft zelfs een hele brief (Galaten) om duidelijk te maken dat genade in het evangelie echt centraal staat en dat we daar niets aan toe kunnen voegen. Wat we verdienen, krijgen we niet (de straf op de zonde), wat we niet verdienen, ontvangen we wel (het eeuwige leven). Het is zoals het bekende lied zegt:

*Genade zo oneindig groot
dat ik die het niet verdien
het leven vond want ik was dood
en blind maar nu kan 'k zien*

God is rechtvaardig

Maar daarmee is niet alles gezegd. Wie doorleest in Rom.3 vindt in vs. 26 dat *God rechtvaardig is als Hij hem rechtvaardigt die op grond van geloof in Jezus is*. Dat centrale woord 'geloof' vinden we ook in vs 22,27,28 en 30. Geloof is als het ware het werktuig om de genade te ontvangen. God dringt ons niets op en geeft zijn genade niet zomaar aan iedereen.

3.2 Genade in het huwelijk

Dat ons vlees tegenstribbelt, is te verwachten. Denk aan hoe de discipelen reageren op wat de Heer over het huwelijk zegt (Mat.19:10). Juist in morele zaken kunnen we waarnemen dat veel christenen stellen dat we 'niet zo moeilijk moeten doen - God is toch genadig? We hebben Gods genade in het huwelijk zeker nodig ...

Genade naar elkaar toe

Man en vrouw zijn heel verschillend. Lichamelijke verschillen komen o.a. tot uiting in de beleving van de seksualiteit. Emotioneel zijn er soms ook grote verschillen.

Genade is in het huwelijk zeker nodig - op twee manieren. In de eerste plaats in *vergevingsgezindheid*: we doen het niet vanzelfsprekend goed, begrijpen elkaar verkeerd, hebben niet genoeg geduld met de ander. Als we beseffen dat we zelf ook niet volmaakt zijn (en soms echt zondigen naar de ander toe), dan is het wellicht makkelijker om de ander te vergeven, genadig te zijn naar elkaar.

Omdat we het (zacht gezegd) niet altijd goed doen, weten we ook dat we hulp nodig hebben: van de Heere en van elkaar. Ook daarin werkt Gods genade: Hij wil genade geven om de ander beter te begrijpen, meer geduld te oefenen, echte liefde te bewijzen - en elkaar (in genade) te helpen in dat groeien in begrip, geduld en liefde.

En als er sporen van ontrouw zijn - of erger - dan is er zeker genade nodig: genade om te belijden, om te vergeven, om herstel te zoeken en te vinden, om de ander weer te leren vertrouwen. God wil die genade zeker schenken en soms is er pastorale hulp nodig om dat te kunnen opbrengen, om weer naar elkaar te kunnen luisteren, elkaars hand te kunnen pakken, liefde te leren bewijzen.

HUWELIJK IN BIJBELS LICHT

In dit boekje wil ik met u door de Bijbel heengaan om belangrijke Bijbelse lijnen te schetsen over het huwelijk. Het is in de eerste plaats een studie in Gods Woord - maar met aandacht voor de praktische kanten van het huwelijk en enkele pastorale aanwijzingen.

De mens is een bijzonder wezen en door God apart geschapen. Dat heeft te maken met hoe wij een huwelijkse relatie kunnen beleven. Vandaar dat ik in dit boekje inga op de vraag wie de mens eigenlijk is - geschapen naar Gods beeld.

Ook ga ik zorgvuldig na wat de Bijbel zegt over echtscheiding en hertrouw: een onderwerp waar de meningen sterk verschillen.

Om bij beide onderwerpen de Bijbelse lijnen werkelijk te kunnen volgen, is genade nodig. Dit woord wordt vaak verkeerd verstaan en verkeerd gebruikt - een Bijbels begrip en gebruik van genade is van wezenlijk belang voor elke christen. Die genade heb ik nog dagelijks in mijn huwelijk nodig: het blijft een uitdaging, maar ook een wonder van de HEERE God.

